

АБОНАМЕНТЪ:

За България, за 6 м. — 7 л.

За странство за 6 м. — 14 л.

Единият Брой 10 ст.

ВЪСТНИКЪ

ДОБРУДЖА

Градската библиотека

НИИ:
Н. п. на кв. см.
Д. „Добруджа“
Бабадагъ.
Ръкоп. по се вж. пазаръ

ОРГАНЪ НА ЦЕНТРАЛНИЯ ДОБРУДЖАНСКИ НАРОДЕНЪ СЪВѢТЪ

Излиза поведѣлникъ, сряда и петък

Прѣговоритѣ между съюзнитѣ държави за Добруджа. — Косперацията въ Добруджа. — Отзивъ за добруджанската Размѣнени телеграми по случай бѣкурешкия миръ. — Прѣгледъ на прѣсата. — изъ Ромъния. — Ромъния за Добруджа прѣзъ 1878 год. — Кайзера за западния фронтъ. — Плѣняването на бившата русна императрица — майка.

П. Толероу.

Прѣговоритѣ между съюзнитѣ държави за Добруджа.

Въ нашия печатъ проникна малко свѣтъ по прѣговоритѣ, които дълго време се водиха между държавитѣ отъ четворния съюзъ за бъдещата политическа съдба на Добруджа. Отъ онова, което стана въ Котрочени въ сръзка съ изкожкократните извѣщения на министъръ-председателя Д-ръ Радославовъ, стана ясно, че ний имаме съ нашитѣ съюзници формаленъ договоръ само за онай частъ отъ Добруджа, която днесъ безусловно се присъединява къмъ България. Нашитѣ права върху останалата Добруджа, която влиза въ кондоминиума на съюза, се базиратъ върху фактите, развитието и резултата отъ войната съ Ромъния, върху историческата и етнографическия характеръ на областта. Да се спираме отново на тия правни основания, не е въ задачата на настоящата ни статия. Върху тия въпроси не веднъжъ сме писали. Тукъ ще се ограничимъ да изнесемъ прѣдъ нашитѣ читатели разкритията, които прави въ в. »Berliner Tageblatt« специалния му виенски кореспондентъ, по воденето прѣговори между съюзнитѣ държави за Добруджа. Макаръ кореспонденцията да е отъ 6 май, тя въ нищо не е загубила своето значение и сега за насъ.

«Слѣдъ паразитрането на договора, който требаше да се сключи между силитѣ отъ четворния съюзъ и Ромъния, по настоящемъ прѣговоритѣ се движатъ главно върху бъдещата съдба на Добруджа. Върху хода на прѣговоритѣ, които се водятъ между представителитѣ на четиритѣ съюзни държави, азъ се добрахъ отъ достатъчно освѣдомена дипломатическа страна до следнитѣ свѣдѣния: Известно е, че Добруджа бѣ освободена съ общитѣ усилия на коалиционнитѣ войски и затова бѣ отстъпена отъ Ромъния общо на съюза. България ще получи цяла Добруджа тогава, когато даде на всички отъ своитѣ съюзници извѣстни компенсации, за да ѝ отстъпятъ послѣднитѣ, но отдално, оновѣ части.

Българитѣ достигнаха вече едно разбиращество отъ Германия и Австро-Унгария. За отстъпването на онази частъ, която се пада на Германия, България се задължава окончателно да признае и консолидира всички висши дългове, които тя е направила въ Германия за военни доставки. За тази цѣль събранието трябва да гласува единъ кредитъ за направенитѣ въ Германия поръчки, които достигатъ 1½ милиарда и за покриването на тѣзи дългове да паздаде 4½ процентови съкровищни бонове. Слѣдъ това България трябва да довърши започнатитѣ по-рано, но послѣ правящати, прѣговори за експлоатирането на минитѣ Перникъ и Боръ. Най-важната спогодба съ германцитѣ се отнася до пристанището Кюстенджа и ж. п. линия Кюстенджа

— Черна-вода. Експлоатирането и доизкарването постройката на кюстенджепското пристанище ще бѣдатъ повѣрени на едно германско-българско дружество. Сжщо и управлението на линията Кюстенджа-Черна-вода ще бѣде поставено подъ германско влияние, съ запазване суверенитета на България. Най-послѣ, България се отказва отъ свѣтъ дѣлъ въ ромънската измяка, именно отъ ханитѣ изъ северна Добруджа.

Подобна финансово спогодба България е постигнала и съ Австро-Унгария съ тази само разлика, че военнитѣ доставки отъ тази съюзница сж значително по-малки. Тя сж приблизително 450 милиона крони. България се съгласява Австро-Унгария да построи каналъ за съкратяване течението на Дунава въ неговинския окръгъ, бивша сръбска територия.

Освѣтъ това постигнати сж и редъ спогодби върху съобщенията по Дунава. Правителствата, които до сега имаше международната дунавска комисия, се прѣхвърлятъ върху една комисия на Дунавскитѣ държави.

Върху прѣговоритѣ съ Турция дадохме няколко свѣдѣния въ послѣдния поведѣлникъ брой на вѣстника. Известно е, че Турция, за да отстъпи своята частъ отъ Добруджа на България, предложи да ѝ се довърне онази областъ при Одринъ, която по договора отъ 6 мартъ 1915 год., преди влизането на България въ войната, бѣ отстъпила на новата съюзница, и, въ случай, че България получи и Кавала, Саресъ, Драма, турско-българската граница да се прѣмѣсти до рѣката Мѣста. Българитѣ се изказаха, че не може и дума да става за прѣмѣстване на границата, какъто Турция предлагала въ случай, че България получи Драма, Саресъ и Кавала, а сжщо, че и искането на Турция да се ревизира договора отъ 1915 г. отива много далечъ. Известно е, че, чрезъ този договоръ, България получи и ж. п. линия отъ Одринъ прѣзъ Димотика за Дадегачъ, тъй че, турцитѣ, за да достигнатъ до Одринъ, трябва да пътуватъ прѣзъ българска територия. Тогава посланикътъ г. Розенбергъ се яви като посредникъ и предложи, България да отстъпи на Турция областта между Одринъ и Димотика заедно съ ж. п. линия, която минава прѣзъ нея, съ което турцитѣ биха получили отново връзка между Одринъ и Цариградъ. Това предложение, обаче, се указа неприемливо и за двѣта страни.

Слѣдъ правящането на прѣговоритѣ, българското правителство съобщи на австрийския представителъ въ Союзъ следнитѣ три алтернативни предложения:

1. Направенитѣ съ Германия и Австро-Унгария спогодби да останатъ въ сила и Турция да получи Караагачъ, както и областта между лавия брѣгъ на Марица и ж. п. линия до Димотика, сръгъ което-България да получи цяла Добруджа.

2. Спогодбитѣ съ Германия и Австрия да останатъ въ сила. България да получи, освѣнъ оновѣта частъ и частята на Германия и Австро-Унгария, следователно, областта северно отъ линията Кюстенджа-Черна-вода

а останалата частъ взема Турция, безъ България да ѝ прави по-вече отстъпки.

3. България няма да прави каквито и да е по-вече отстъпки на Германия и Австро-Унгария. Тя да получи само областта, която ѝ се припада възъ основа договоритѣ съ централнитѣ сили, а именно, стара Добруджа съ една поправка на границата южно отъ Междидже, а останалата частъ отъ Добруджа да бѣде кондоминиумъ на всички съюзници. Германия и Австро-Унгария, най-послѣ, се изказаха, че това предложение може да послужи като основа за понататѣшнитѣ прѣговори, слѣдъ което послѣдва и отиждването на министъръ Радославовъ за Букурещъ. Трябва да се приеме, че подготвеното споразумѣние между Турция и България ще се осъществи, макаръ че прѣварително не може да се дойде до никакво съгласие.

Положението на бойнитѣ фронтове.

Извѣстия отъ Щаба на Действащата армия за 15 май 1918 г.

Македонски фронтъ. На нѣколко мѣста по фронта, особено западно отъ Охридското езеро огневата дѣйностъ отъ двѣта страни се усили. Силенъ французки патрулъ, който настѣпи къмъ охранението ни въ долината на Шкумба, бѣше разпръснатъ отъ огънь. Източно отъ Вардара английска рота се опита на три пъти да се доближи до нашитѣ прѣдни постове при с. Мачуково, но бѣше кърваво отбита въ прѣдмострищната равнина, юго-западно отъ Сересъ патрулни схватки; въ долината на Вардара оживява неприятелска аеропланна дѣйностъ.

Съюзнически свѣдѣния.

Западенъ воененъ театръ. При отблъскването на послѣдната тая заранъ неприятелска атака, ние взехме единъ ограниченъ теренъ, гдѣто пробихме неприятелскитѣ линии. Една подновена частична атака на французитѣ, съсредоточено отъ Морей, бѣде осуетена съ тежки за тяхъ загуби.

По другитѣ фронтове нищо особено за отблъскване.

По море. Въ западната частъ на Сръдиземно море, подвизащата на капитанъ-лейтенантъ Щайнъ Бауеръ уличитѣ, въ течение само на нѣколко дни, 7 неприятелски параходи и нѣколко малки ладии.

Неприятелски съобщения

Парижъ. Голяма артилерийска дѣйностъ отъ двѣта страни въ областта северно отъ р. Авръ. Вчера слѣдъ обидъ французкитѣ войски произведоха една силна атака сръгъ неприятелскитѣ позиции, южно отъ Елъ, и прѣвзеха една горичка западно отъ р. Авръ, въпреки усърдното съпротивление на неприятеля. Тая заранъ една силна контра-атака отъ страна на германцитѣ доведе до живи схватки. Французитѣ задържаха напълно цѣлѣбитѣ си и нанесоха сериозни загуби на нападателитѣ. Другъ онитѣ на германцитѣ южно отъ Поло, прѣдприетъ слѣдъ жива бомбардировка, сжщо свърши съ пълненъ неуспѣхъ за тяхъ. Сѣверно отъ Амьенъ. Де-Дамъ французитѣ отблъснаха едно германско нападение. Прѣзъ нощта имаше оживѣла бомбардировка въ областта на Мондидие и между Мондидие и Ньонепъ.

Четете вѣстникъ »Добруджа«
защитникъ на побългаряването

Гичкинъ

Кооперацията въ Добруджа.

Войната днес руши, за да отвори утръ. Днес съ кръв се чертае обединена България, за да се строи утръ съ морална енергия нова обединена България. Строежът е стопанска и кооперативна България въ войните от жимъ, а оня въ — да почнемъ отъ основни. Врѣмето между — войната и утрѣшния — мирътъ, не бива да е мъртво за строителитѣ на културна България.

Ако кооперативния строежъ въ Македония и Моравско сега може да бъде дѣло прибрзано и ни се налага да се ограничимъ тамъ съ опознаване само условията за първене на видоветѣ кооперации, то въ Добруджа това е наврѣменно. Основането, обаче, на кооперативитѣ ворѣдъ непрочеми, добри условия за тѣхния животъ, скъпо е струвало на кооперативното дѣло въ миналото. Това садене на кооперации безогледно е компрометирало и забавяло развитието на кооперативизма. Черпещи поука отъ миналото, не трѣбва да повтаряме грѣшките му. Поне кооперативното дѣло въ Добруджа трѣбва още въ началото да се постави на правъ пътъ и, по този начинъ, му се осигури бързо и правилно развитие. Добруджа трѣбва да изучимъ въ кооперативно отношение. А това ще рече, да се оповодимъ всѣки населенъ пунктъ и се узнае, съществувала ли е някаква кооперация тамъ, каква именно — кредитна, осигурителна, за общи продажби на зърнени и др. храни, потребителна и пр., съ каква организация и животъ.

Слѣдъ като се приведатъ въ известностъ съществувалитѣ кооперации, ако има такива, да се положи трудъ за възстановяването имъ тамъ, където може. А за ония центрове изъ Добруджа, въ които не е съществувала никаква кооперативна организация, слѣдъ като се изучатъ условията на мѣстото за вървѣнето на подходящъ видъ кооперации, да се работи за основането на такава. Изученъ тѣхъ всѣки населенъ пунктъ, това ще даде възможностъ да се знае въ цѣлостъ за какъвъ видъ кооперация е по пригодна цѣла Добруджа — за кредитната, потребителната или другъ нѣкой особенъ видъ и нататѣкъ да бъдатъ насочени усилията.

Отъ кратковрѣменното изучаване на добруджанскитѣ села Билкѣй, Катай, Къшла, Сомова, (тулчанско) и гр. гр. Бабадагъ, Исака и Туля, научихъ, че въ тѣхъ не е имало кооперации отъ начала и организации, като тия отъ вътрѣшността на България. Въ гр. Туля, които имамъ възможностъ да изучавамъ по-дълго врѣме, намѣрихъ, че съществували подобни за пазнитѣ кредитни кооперации съ ограничена отговорностъ, нѣкакви особенни популарни банки, които прѣзъ послѣднитѣ 10 години съ се развили твърдѣ много и къмъ края е почналъ упадѣкъ имъ. Тия банки съ обслужвали съ кредитъ повечето, ако не изключително, земеделско население. Тукъ, понеже е имало излизане отъ капиталъ, които не можели да се пласирватъ другаде, при по изгодни условия, създавали съ акционерни и коопер. популарни банки и съ нахлували тамъ. Послѣднитѣ, гледайки да пласиратъ капиталитѣ си, съ раздавали заемъ на земеделцитѣ, сръщу особено здрава гаранция. Това отъ една страна. Ромѣнското земеделско законодателство, което забранивало продажбата на неплательнитѣ на държавата земи, раздадени отъ нея на населението въ частна собственостъ отъ друга страна, съ деморализирали земеделеца, който, знаейки че земата му е непроданаема, е правилъ заемъ безъ да мисли за изплащането имъ. А това е имало за послѣдствие упадѣкъ на популарнитѣ банки въ послѣдно врѣме, понеже много тѣхни заемания

станали несъбираеми. Такавъ е билъ земеделскиятъ кредитъ и неговитѣ кредитни институти въ околнѣта на гр. Туля. А въ помѣнатитѣ села, където не е имало нѣкакви кредитенъ институтъ, земеделеца е задоволявалъ своитѣ кредитни нужди чрѣзъ селския лихваринъ.

Проче, изглежда, че и въ Добруджа, както и въ вътрѣшността на страната, че се развили най-напрѣдъ предатната кооперация, отъ която ще се чувстватъ най-голяма необходимостъ утрѣ, при нормалнитѣ условия. Тукъ, обаче, кредитната кооперация ще има по другъ характеръ отъ она въ вътрѣшността на България. Докато тамъ нашето земеделско е дробно и е нужненъ неособено голѣмъ кредитъ, тукъ земеделството е по-едро и нашата кредитна кооперация, прѣдставителка на дребния земеделски кредитъ, обикновено съ максимумъ 5000 лв., ще се окаже непригодна, защото на едрихъ земеделецъ ще съ нужди два и три пѣти повече пари за подобрене на неговото голѣмо стопанство, или на неговъ нѣкой клонъ. Въ войни случай обаче, отличнитѣ условия за широкото вървѣне на кредитенъ институтъ, върху началата на кооперативизма, съ на лице. За Добруджа, съ своята богата земя, на първо мѣсто, съ нужди капиталъ. Тия капиталъ земеделецътъ трѣбва да намира бързо, да се одобрява, съ тѣхъ лесно, безъ много формалности, защото тѣ не съ по природата му, той ги неособи и, най-сетѣ, да ги получава естѣно.

Нѣма по идеална организация на кредита отъ кредитната кооперация, която съчетава отлично горнитѣ три съществени условия на земеделския кредитъ. Тя дава заемъ бързо, защото е на самото мѣсто — въ селото, леснодостъпно, защото нѣма други формалности, освѣтъ подписване записа отъ дължника и двама или трима порѣчителя, естѣно, защото лавътамъ е малка 7—8%, понеже кооперацията нѣма спекулативна цѣль; и да спечели нѣщо, то е пакъ на членовѣтъ ѝ. Слѣдователно, да се прѣнебръгне кооперацията, значи, да хвърлимъ земеделеца въ немилостивитѣ нокти на лихварина или пъкъ да останемъ съ рутинното земеделско производство съ ничтожната доходностъ.

Тукъ тожъ добри би видѣла и кооперацията за доставка на земеделски машини за общо ползуване такава за общи продажби на зърнени храни и доставки на колонизални и машиноагтурни стоки и пр.

Необходимо е, прочее, едно широко проучване. Съ тази работа могатъ да се нагърбятъ добри кооператори, обитатели сега Добруджа като военнослужащи учители, агрономитѣ и др.

Добруджа е проширена вече съ читалища, го същия начинъ трѣбва да поставимъ и съ кооперативитѣ, като организации нераздѣлни и взаимнодопълнителни се. На кооперативитѣ е нужна просвѣта, която се дава отъ читалището. Послѣдното, ако нѣма сръдства за издържане библиотеки, читални, общообразователни курсове ще почерпи въ видъ на субсидии отъ касата на кооперацията.

Проче, нека Добруджа направимъ нашъ кооперативенъ бисеръ, какъвто тя има всичкитѣ условия да стане.

ПРѢГЛЕДЪ НА ПРЕСАТА.

„Vossische Zeitung“. Двадесетъ мѣсеци слѣдъ влизането въ войната, Ромѣния сключи миръ, който съвсѣмъ не отговаря на скѣтитѣ и очакванята на хората отъ 27 августъ 1916 год. Въ необходимъ ултиматумъ на централнитѣ сили отъ 2 мартъ н. г., за да се принуди изобгало въ Ялтѣ правителство да влѣзе въ прѣговори за миръ. На 5 мартъ въ замянка Буфта, при Вукрешъ, се подписа договора за

примире, който задължаваше Ромѣния въ продължение на десъ седмичи да сключи окончателенъ миръ. Главнитѣ пунктове на този договоръ бѣха: Добруджа до Дунава се отстъпва на силитѣ отъ съюза, послѣднитѣ взематъ върху си грижата да гарантиратъ за Ромѣния съобщенията съ Черно море прѣзъ Кюстенджа и оправянето на австро-унгарско-ромѣнската граница въ полза на Австро-Унгария.

Не слѣдъ 14 дена, но едва слѣдъ 2 мѣсеца прелиминарни миръ въ Буфта се послѣдва отъ окончателния миръ въ Вукрешъ. Забавянето се прѣдизвика отъ претенцитѣ на Турция да бъде включена отъ България. Турция заяви, че България ще получи Добруджа, а по кѣсно, възможно е и източна Македония и Моравско, когато пъкъ тя — Турция — макаръ да се е била въ Ромѣния на страната на централнитѣ сили, не получавала нищо. Тя прѣдлага повръщането на отстъпеното прѣзъ май 1916 год. на България областъ около Марица. Турско-българскитѣ прѣговори се проточиха и едва въ послѣдни дни съ германско посредство бѣха завършени.

Мирниятъ договоръ въ своитѣ съществени точки съпада съ прелиминарни миръ. Кондоминиумътъ на четиритѣ съюзни сили въ сѣверна Добруджа, безъ съмнѣние, нѣма трайна основа, а е приврѣмева. Послѣдното рѣшение върху държавната форма на тази областъ ще се установи въ понататѣшнитѣ прѣговори. Нѣкои подробности остава още да се развѣятъ. За да не се бави, обаче, подписването на мирния договоръ, поради тѣзи отѣдни въпроси, съ който Ромѣния нѣма нищо общо, въ него се постави казаната приврѣмечностъ на положението въ сѣв. Добруджа.

„Vorwärts“. Макаръ новостздаденитѣ отношения между Ромѣния и централнитѣ сили да не могатъ да се разглеждатъ, като образцови, все пакъ се показва безислѣното на оубзи, които сключиха, че за побѣдителя иматъ стойностъ само завладѣванята и обезщетѣнията. Има стойности, които не се изразяватъ въ брой на квадратни километри или крадли парични суми и, при все това, съ отъ рѣшително значение за една държава. Договорнитѣ права съ по-важни отъ владѣтелскитѣ; да се осигури вътѣното стопанско значение чрѣзъ договори е по-важно, отколкото териториалното увеличение, или финансовото забогатяване. Слѣдъ като се сключи общия миръ, за да се сжди, кой е побѣдителътъ, по-малко ще се гледа върху картата, отколкото върху стопанскитѣ договори.

„Kreuzzeitung“. Нашата съюзница България трѣбва да реализира своитѣ стрѣмежи за сѣтка на неприятелскитѣ Ромѣния и Сърбия. Добруджа бѣ отстъпена на съюза. Нѣма да разискваме дали това бѣше необходимо. Нии желаемъ само да се тури по-скоро край на това положение и да се отстѣпи въ най-скоро врѣме Добруджа на България, защото сегашното разрѣшение на добруджанския въпросъ крие въ себе си голѣми опасности отъ конфликти, които не ще затѣвратъ съюзнитѣ връзки. Бѣдѣщитѣ германски интереси съзрѣвани съ плаването на по Дунава, нѣма да иматъ солидна база при отстъпването на едно цѣло, взаимно доврѣне между съюзницитѣ.

Проф. Романски и Д-ръ Пенатовъ.

Продължение отъ бр. 132.

Ромѣнски свидетелства по въпроса за Добруджа.

(1878 год.)

Уводна статия изъ в. „Pressa“.

... Вѣхме най-първѣтъ ние и нашитѣ приятели въ сената, които интерпретираше и прѣдизвикаше правителството да не мѣчи, да говори, да заяви прѣдъ цѣлия народъ: дали ни се иска Бесарабия, или не? и съ това ний и нашитѣ принудихме правителството, публично да заяви, че ни се иска Бесарабия.

Ние съ нашитѣ приятели първи взехме инициативата за шимоголото заседание на парламента отъ 26-й януари. Ние първи заявихме публѣ цѣлия народъ и цѣла Европа: „Ние никога нѣма да се съгласимъ да отоглжнимъ Бесарабия; оръщу никаква цѣна и сръщу никаква замяна“.

Това ние заявихме и повтаряхме прѣди 26-й януари; ние го заявихме изчерпателно обосновано и слѣдъ 26-й януари и продължаваме да го повтаряме неуморно въ войни брой на нашия вѣстникъ до днешенъ денъ.

И сега, радикалитѣ ни вѣстници... опозицията ни обвинява, че нашата партия, както и цѣлата консервативна партия, че ние сме били наклонни да одобримъ отстъпването на Бесарабия, че ние сме били наклонни да подпишемъ акта на отстъпването, че ние сме били наклонни да приемемъ Добруджа или нѣкаво друго обезщетение.

Би било, наистина, смѣшно, ако не е по-радо за плачъ!...

Не, ние не сме изказвали никога съгласие за отстъпването на Бесарабия и приемането на какъвото и да било обезщетение сръщу това.

За честъ на нашата страна трѣбва да се добави, че ние не искаме да върваме, какво, колто и да е партия въ тази страна, би извършила нѣкога едно такъво унижение и орамно дѣло.

Прѣдложението отъ 26-й януари остава напълно въ сила и Европа трѣбва да знае, че това предложение изразява непоколебимата и неуклонна воля на цѣлия народъ безъ разлика на партии.

Въ заключение набѣгаемъ: ромѣнитѣ не се съгласяватъ на никаква цѣна и оръщу никаква замяна да отстъпятъ Бесарабия. Ромѣнитѣ не искатъ да взематъ въ замяна нито Добруджа, нито коя и да е друга областъ, защото единъ такъвъ подарѣкъ, или такава цѣна би била искрата, която ще изгори всичкитѣ, защото това би значило провала за страната, нейно безчестие и унижение.

в. „Pressa“, год. IX, № 53, 8. III 1878.

Русия, Ромѣния и Бесарабия.

... Ромѣнитѣ заявяватъ ясно, че не могатъ да отоглжнатъ нищо, а руситѣ още по-ясно заявяватъ, че не могатъ по-вече да живѣятъ безъ окръжитѣ Кагулъ и Болградъ. Ромѣнитѣ отклоняватъ какъвото и да е смѣна съ Добруджа. Какво е Добруджа? — казватъ тѣ. Една блатиста, нездрава, лошо населена областъ! Единъ лишентъ и онещаствивающъ даръ! Добруджа единъ денъ би служила като прѣдлогъ за новъ „български въпросъ“. И наистина, ще се основе едно българско княжество и нѣма, съмнѣние, че това княжество, щомъ като зерне дневната свѣтлина, ще иска Добруджа и неговата политика тѣхъ ще бъде насочена, че безогледно ще получи тази областъ. Националниятъ принципъ тоя на естественихъ граници — всичко ще подпомага българскитѣ домогвания. Бѣдната Ромѣния! Тя е притисната отъ една страна отъ Русия, която ѝ зема Бесарабия, за да ѝ даде Добруджа и отъ друга — отъ България, която нѣма да се умири, докато не получи обратно Добруджа!

Освѣтъ това, извѣстно е на всички че щастieto и спокойствието на България съ твърдѣ важни за Европа и че, дневната война съвсѣмъ се води само за осигуряване на това щастие.

(Слѣдва).

ОТЗИВИ

Добруджанската етнографическа изложба

Д-р Н. Особено впечатление прави добруджанската къща, паредена от художника Ив. Енчев — Видю. Войни като погледне чувствуват какт' близко и родно му е всичко това, което вижда. Г-н Енчев познава — най-добър — бити на добруджанския българин, го е представил с всичката му елегантна простота. Но не би можал и той да направи нищо хубаво, ако не бяха тия разкопчани парчета — късове от душата на добруджанци, които за съвсем пък безпретворно изразиха от тия, красиво изработени по замисъл и изпълнение, тъкани своята висока култура и високохудожествено чутие и дух на българин, които умът да пастрат останалото на прадателство. Ето, това е ролята, изтъкана от тънка вълнена пръжда и извезана още в стана, тя, по своята изключителна изработка, съпериция с най-елегантните тру-ека на „Лавастъ“ и „Самаретентъ“.

Кихмичи имат такова богата и разкопчана орнаментиронка, и такова богато за очите прѣмиване, на цветовете, че завиват. Кой може да допусне, че в тиранически терзанията Добруджа има толкова българска култура и красота в домашния бит? Възглавничите сж прѣдотава на богатство въ ума на богатата ги добруджанка, шшириятъ тѣже, но като свещ над всичко това сж пристилките, въ тях е употребено толкова много труд и разбиране, че изглежда невѣроятна, една селянка да си играе тъй орочно с орнаменти и тъкните цѣтове, които се приливат въ очарователни и топли тонове. Особено на зрителя се насажда, приковава се и, душата се изпълнява с ига, която високо и мощно подига духът и застави всички на велики жертви, само и само тия творители на българската култура да не поддъ чуждо нго да се радват въ Българска свобода.

Изложениетъ прѣдмети сж сжщевременно и битъ към тия, които още си играятъ съ сждбата на нещастна Добруджа. Това сж чръни, които падатъ право въ очите и отвиратъ тия, които искатъ да се заворятъ прѣдъ свѣршенитъ факти. Бждете бодри и внимателни! Това е викътъ на всички добруджанци, които сж изпратили тия красиви тъкани за показъ прѣдъ нашия и чуждъ свѣтъ.

Въ павилиона сж поставени бюста на Стефанъ Караджа, статуята на Добруджа, бюстътъ на народния поетъ Иванъ Вазовъ — въ палатката отъ дѣсно, бюстътъ на Главкома командуюция — Генералъ Жековъ и на Генералъ Найденовъ — воененъ министъръ; въ палатката отъ лѣво — бюстътъ на кмета на столицата — Р. В. Жековъ. Войски работени отъ оккупаторката г-жа Германова отъ Тулча. Отъ нея сжщо сж и скицитъ на поетъ при Тулча и пѣсници отъ „Кобадинъ“. Всички тия оккупатори работи сж добри. Но най-добро впечатление правятъ бюстътъ на Ст. Караджа и той на Ив. Вазовъ, които биха красили всѣко добруджанско читалище и учреждение — Статуята на Добруджа при малко обработване би се прѣдпочитала за украсяване не само учрежденията, а и частнитъ домове.

Голямо впечатление прави и книжарница „Добруджа“ паредена съ вкусъ отъ Д. Кацевъ, тукъ се продаватъ всички номера отъ библиотеката „Добруджа“, всички други книги сж издани на фондъ „Добруджа“. Картички сж изгледни отъ Добруджа, портретътъ на добруджанския свѣтия „Караджата“ и календаръ „Свобода Добруджа“. Сжщо въ книжарницата сж изложени скицитъ акварели на Д. Кацевъ, който, при все, че е любителъ, даде много хубави работи, които ни заставятъ да го подкажемъ да не изоставя да работи, а че ни даде още по-добри и цѣни работи. Въ всички работи се забѣжда вдъхновение и техника. Тоговетъ сж мени и приятни. Най-хубави работи сж: „Златна Добруджа“, „Добруджа въ пламъци“, „Постъ при Тулча“, „Есенъ въ Добруджа“, „Изгледъ отъ Фрикай“, „Каталойска къща“, „Синоветъ сж при устията на Дунава“, „Мажетъ сж при устията на Дунава“, „Мама отъ Епи-кой“, „Дѣдо Кралъ отъ Баш-кой“ и още много други.

Въ заключение ще кажа, че изложбата прави честь на уреждачитъ и минциаторитъ. Ти е сила, която говори много. Дерзай, Добруджо, земи свѣщена, няма да те забравимъ!

ИЗЪ РОМЪНИИ.

(Отъ нашия специаленъ кореспондентъ).

Букурещъ. Споредъ свѣдѣния в. „Стигулъ“, правителството е разпоредило да се направи най-подробна анкета върху паричнитъ операции на всичкитъ министерства отъ кабинета Братяну, да се останатъ всичкитъ отговорности, както за ръководенето и подготовката, на войната, така и за управленето на държавнитъ парични срѣдства.

Единъ делегация отъ германски колонисти изъ Бесарабия е била приета отъ министър-президента Маргилманъ въ Яшъ. Тя ще пристигне и въ Букурещъ, гдѣто ще се прѣдстави на капитанъ Хортсманъ, който е на политическия отѣлъ при военното управление, а въротно, и на Фелдмаршалъ фонъ Макензенъ.

Ромънското правителство е прѣбратило Ромънската военна финансова мисия въ Парижъ и заповѣдало на прѣдседателя на тази мисия генералъ Рудану да се завърне, за да прѣдстави отчетъ за своята дѣятелностъ.

Полковникъ фонъ Бранденцайнъ, назначенъ, съгласно мирния договоръ, за офицеръ за свръзка при Ромънския генераленъ штабъ отъ страна на съюзническото главно командване е вече заелъ своя постъ въ Яшъ. За офицеръ за свръзка отъ ромънския штабъ при главното командване на армията фонъ Макензенъ е назначенъ генералъ Мирческу.

Споредъ в. „Стигулъ“ на Маргилманъ е билъ направенъ твърдъ сърдеченъ приемъ въ Яшъ отъ страна на населението. Той билъ продължително акламираенъ съ виковетъ: „Да живѣе мирътъ“, „Да живѣе Маргилманъ“!

Проектира се постройката на новъ трѣбопроводъ за петролъ и петролни произведения между Плоештъ, гдѣто се намиратъ повечето ромънски рафинарии, и Одербертъ на австро-германската граница. Инсталацията ще има 1200 километра дължина и ще струва 19 милиона лева.

Всичкитъ ромънски легации въ чужбина сж били освѣдомени за сключването на мира, и че, Ромъния ще спазва строгъ и лояленъ неутралитетъ сирѣмъ всички воюващи държави.

Добръ извѣстниятъ политикъ и писателъ Д-ръ Фридрихъ Науманъ пристига идущата седмица въ Букурещъ, гдѣто ще държи нѣколко лекции въ германскитъ университетски курсове за военни.

Либералната партия на Братяну, консервативната фракция на Михаилъ Кантакузину и консервативно-демократичната на Таке-Ионеску, всички анти-омилки и войствени, не щѣли да взематъ участие въ прѣдстоитѣтѣ избори. Консервативната фракция на Карпъ, както и партията на труда и тая на генералъ Авереску ще участвуватъ, обаче ще поставятъ кандидатури само въ извѣстни центрове, понеже не сж популярни въ цѣлата страна. Въротно, резултатъ на изборитъ ще бжде подавяюще болшинство за правителството, при все че сжществува силна анархия въ обществото и се очаква много слабо участие на избиратели, тъй като мнозина сж още мобилизирани, въ пѣлтъ и избгали въ Молдова.

Министерството на просвѣтата въ Ромъния съобщава, че учителитъ отъ Добруджа и четвероугълника, които не ще иматъ възможностъ да заематъ наново своитъ мѣста, ще бждатъ на врѣме повикани да си избератъ други учителски мѣста.

Молдовския митрополитъ Тимеъ е съобщилъ на московския патриархъ Тиханъ, че съпристѣднението на Бесарабия къмъ Ромъния, свръзката между Бесарабия и Московския патриархъ се прѣкрѣтва, като източно-православната бясарабска църква влиза въ канонически връзки съ Молдова.

Ромънското военно министерство издаде заповѣдъ всички офицери и войници отъ руската армия, които не сж родени или на постоянно мѣстожителство въ Бесарабия, да напуснатъ веднага тая областъ. Поволва се на офицери, които по политически съображения не искатъ да се завърнатъ въ Русия, да останатъ на бясарабска територия, но само въ градъ Орхей, гдѣто ще имъ се турятъ на разположение квартири.

Вторникъ 14 май е обнародванъ въ държавния вѣстникъ, Указъ за демобилизиране на ромънската войска.

На единъ редакторъ на в. „Акциуна ромъна“ Маргилманъ заявилъ, че Бесарабия ще остане цѣла на Ромъния съ изключение на една незначителна ректификация, която е възможно да се направи на сѣверъ, но която не достига до Хатинъ, който остава ромънски. По въпроса за мира Маргилманъ казалъ: широка публичка не познава достатъчно условията, при които е сключенъ мира, освѣпъ обстоятелството, че географически положението на Ромъния приличае на единъ островъ, заобиколенъ отъ страни отъ централнитъ сили. Като се държи смѣтка за всичкитъ тѣзи условия, войни ще се убѣди, че осжществихме единъ дѣлбъръ миръ. Трѣбва да прибави, че отъ прѣлиминарни миръ до параврането, добихме отстъпки, а сжщо нѣ се направили отстъпки и между параврането и подписването. Трѣбва да признае, че прѣзъ всичкото врѣме на прѣговоритъ имаме поддрѣпата, на господа фонъ Кюдманъ и баронъ Буриянъ. Даже и на вечерята, дадена отъ маршала фонъ Макензенъ, се забѣжда благоволенieto, което ни се указваше. При навдравицата маршалътъ бѣ много любезенъ съ насъ. Повтарямъ, че имамъ висчателството, че само отъ насъ зависи подобрѣнieto на отношенията съ централнитъ сили. Нашето държане затрудни много хода на прѣговоритъ, нашето благоразумие ще подобри много положението ни. Имамъ впечатлението, че съ врѣме ще можемъ да започнемъ напове приятелскитъ отношения съ централнитъ сили.

Добруджа ще диша само чрѣзъ дробоветъ на Отечеството — майка България!

Размѣнени телеграми по случай Букурещкия миръ.

Прѣдседателя на Ц. Д. Н. С., Д-ръ Огняновъ е получилъ слѣднитъ отѣитни телеграми, по случай сключването на мира съ Ромъния:

Благодаря за поздравленията — Съобщавамъ на всички, че добруджанскитъ българинъ е вече свободенъ, Добруджа — южна и северна — е българска. Тя не е подѣлена. Министъръ Прѣдседателъ.

Д-ръ В. Радославовъ.

Благодаря на Централния Добруджански Народенъ Съвѣтъ за любезната му телеграма отъ 10 т.м. Съдържанието и ще прѣдамъ на моето правителство. Пълномощенъ министъръ на Германия.

Графъ Обендорфъ.

Народното Прѣдставителство е било винаги еднородно досежно, осжществението народнитъ въковни идеали. При войни случай мощно и възторжено се е застъпвало за обединението на цѣла Добруджа къмъ общото отечество. Въ най-близката сесия на народното собрание ще бжде тълкувателъ на законитъ стремени на добруджанци и бждете увѣрени, че народното прѣдставителство ще се застѣпи мощно за отстраняването не-скоро врѣмешната изкуствена раздѣла, наложена отъ събитията.

Прѣдседателъ на Народното Собрание
Д-ръ Вачовъ.

ИЗЪ ЧУЖБИНА.

(Б. Т. Агенция и радиотелеграма).

Прѣговоритъ между Украйна и Русия

На уенъ. Украинското правителство се съгласило прѣговоритъ за миръ между двѣтъ правителства да се водятъ въ Киевъ.

Членове отъ бившата руска царска фамилия въ Германски рѣцъ.

Берлинъ. Вдовствующата Императрица, майка на бившия руски императоръ и велики князе Николаевичъ, Петръ Николаевичъ и Александръ Михайловичъ наднаха въ наши рѣцъ при напрѣдването ни при завземането на Кримъ и Ялта. Тѣ биле пазени до сега отъ 25 матрози напълно изолирани отъ външния свѣтъ.

Императоръ Карлъ въ Виена.

Виена. Императоръ Карлъ се завърна отъ Германската главна квартира.

Важни извѣстия на Кайзера.

Берлинъ. Прѣди нѣколко дена Кайзера при завръщането си отъ фронта, посети гр. Аайанъ, гдѣто прѣдъ свѣтлицитъ на съборната църква и общинското управление, направи слѣднитъ извѣстия:

Азъ ободохъ полуостровената Франция на западния фронтъ. Нашата офанзива тамъ отива добръ. 600,000 англичани сж извадени отъ строя; 1600 английски орджия сж въ наши рѣцъ; Французитъ на всѣкъ бѣгатъ. Дѣлото на западния фронтъ ще се свърши, обаче ние сме длѣжни да имаме търпение. Ние ще достигнемъ нашата цѣль, но ни прѣдстои още тежка работа... И на изтокъ работата ни отива на добръ. Въ Кримъ ние вървимъ напрѣдъ. Цѣрнитъ влакове сж хранителни припаси отъ Украйна сж въ Берлинъ. Въ Севастополъ плѣнихмо една силна и богато натоварена търговска флота-нѣщо, което ни дава възможностъ да възстановимъ нашето морско движение по Черно море.

Хроника

Праздника „Св. Кирилъ и Методий“. Правятъ се особенни приготовления за блѣсковото отпразднуване тая година народния празникъ на просвѣтата „Св. Кирилъ и Методий“.

Праздненство въ Добричъ. По случая сключването мирътъ съ Ромъния, въ Добричъ сж станали на 15 тогъ особени тържества по прѣдварително изработена програма. Едновременно съ праздненството, гражданитъ не забравиха да отдадатъ почитъ на загиналитъ за освобождението имъ герои, погребани въ военната гробница, гдѣто била извършена тържествена панахида.

Кандидатски изпити на юристи. Изпититъ на кандидатитъ за сѣдебни длѣжности и адвокати ще започнатъ отъ 24 тогъ. Рока за подаване заявления за допущане до изпитъ е до 15 тогъ.

За пострадали добруджанци. За избягване злоупотреби при продажбата на българските имоти, пострадали от войната с Румъния, Министерството на външните работи и изповеданията, явява, че то, бидейки единствено компетентно по тази материя, своевременно ще се съобщи кои българи и от кои области каде въз родъ заявления, кога и гдѣ трѣба да ги подаватъ.

Добруджанската етнографическа изложба. От вторникъ е започнало раздаването на откупените от изложбата прѣдмети, сѣрпу висината на стойността имъ.

От сѣрпа изложбата продължава да бѣде открита само въ парижонна на Борисовата градина, където сѣ изложени възглавници, прѣстилки, роули покривки за кровати и маси, килими, пхтеки, картета, пишкири, бюстове на Караджата, Ив. Вазовъ, Главнокомандующия Генералъ Желковъ, военния министръ-генералъ Найденовъ и скупиторицѣтѣ сѣйни „Плѣвници“ и на постъ при „Тула“.

Балчикски окоп. районенъ комитетъ за стоп. грижи и общ. прѣдвидливостъ.

Обявление

№ 1430

Гр. Балчикъ, 11 май 1918 год.

Балчикски Окол. Районенъ комитетъ обявява, че на 23 май т. г. въ 3 ч. слѣдъ обѣдъ въ канцелария на комитета въ гр. Балчикъ 1 участъкъ ще се произведе публиченъ търгъ съ явно наддаване за отдаване на закупчикъ агнешките кожи, които ще се получатъ слѣдъ Георгиевъ денъ отъ закланитѣ за нуждитѣ на градското население агнета въ гр. Балчикъ и Казарна.

Кожитѣ възлизатъ на около 6500, отъ които 4000 въ Балчикъ и 2500 въ гр. Казарна. Искания залогъ за правоустановяване въ търга е 1200 л. за Балчикските кожи и 750 за Казарненските. Залогъ се внася въ Б. Н. Банка.

Търга влиза въ сила слѣдъ удобренieto му отъ комитета.

Прѣдседателъ: Ст. Задгорски.

Секретаръ: И. Кжневъ.

Ръчната продажба на в. „Добруджа“. Настоятели сѣ длѣжни да продаватъ вѣстника ни на ръчна продажба по 10 ст. брѣн, а не и по сѣбно. На ония, които не се съобразяватъ съ това нареждане, ще бѣде отнемано правото на настоятели. Това за свѣдѣние на читателитѣ ни особено отъ сѣверна Добруджа.

За върхичитѣ. Земледѣлскитѣ отдѣли при дирекцията за С. Р. и О. Н. е поискали отъ подвѣдомственитѣ си органи свѣдѣния за необходимото за сезона количество безинъ, газъ и канши, нужни за машинитѣ вършачки, за да бѣдатъ тѣ набавени на време на пуждаещитѣ се.

Войничкиятъ подпомагания. Централниятъ комитетъ за подпомагане бѣднитѣ войнички семейства до сега е ревизиралъ 69 мѣстни комитети и е далъ подъ сѣдъ 15 длѣжностни лица.

Триколовни ленти. Въ книжарницата на фонда „Добруджа“ — Бабадагъ се напиратъ за продажъ платени триколовни ленти, различна ширина.

ВООУКЪ ЗА ПРОДАНА

продава се воеукъ гарантирана чистота и качество.

Справка администр. на вѣстника за М.

Нижинина.

Получиха въ редакцията ни:

1. „Бужевенъ Знакъ“, стихотворна сбирка отъ Момъ-тантинъ Сагаевъ, частъ I, цѣна 2 лева.

2. Нижинина по въпроса за залѣсяване горнитѣ бѣгове и за създаване българско модѣрно риболовство, съдържаща 4 статии, писани отъ С. Т. Копсуковъ, докторъ въ университета, капитанъ II рангъ Серафимовъ и капитанъ — лейтенантъ Антоновъ, печатани презъ 1914/1915 г. въ „Прѣпорекъ“, „Военни Извѣстия“ и „Воененъ журналъ“. Отъ сѣщитѣ въ форма на позивъ сѣ издадени презъ т. г. мисли по горнитѣ въпроси.

3. „Развитие“, сѣмейно и обществено списание, год. I, бр. 4. Абонаментъ за година 15 лева.

АНКЕТА

Върху реквизициитѣ, конфискациитѣ, ограбванята, разрушенята и опожаряванята, извършени върху частната собственостъ въ Добруджа отъ румѣнскитѣ власти и войски презъ сегашната война.

	реквизиции съ документи	Реквизиции безъ документи	Ограбванята и опожаряванята	Всичко
Коджелевска околия				
с. Бей-даутъ (допълнително)	400—	—	1.700—	2.100—
Кюстенджазска околия				
с. Кара-насуфъ (допълнително)	997-07	—	—	997-07
Мангаленска околия				
гр. Мангалия (допълнително)	—	—	5.100—	5.100—
Мачинска околия				
с. Акбунаръ	28.220-70	112.600—	—	140.220-70
Исакчанска околия				
с. Лунявица	3.813-23	20.491—	113.670—	137.974-23 (Слѣдва)

МАРТИРОЛОГЪ

НА ИЗБИТИИ И ЗАГИНАЛИИ ВЪ МОЛДОВА ОТВЛЪЧЕНИ ДОБРУДЖАНЦИ

6.

№ по редъ	Име и прѣзвие на загиналия	Отъ гдѣ е родомъ	Околия	Възраст	Сѣмейно положение	Колко деца има	Занятие	На коя дата презъ 1916 г. бѣлъ отвлъченъ	Гдѣ е загиналъ
155	Гавро Кулежъ	Кууджеевъ	Добричска	55	Жененъ	2	земледѣлецъ	8/VIII 916 г.	Биволари
156	Ташко Кралевъ	Лицица	Кууджеева	28	Вдовецъ	3		27 VII 916	при с. Кжила въ Тула блатата
157	Василъ Русевъ			72					
158	Димо Гочевъ			18					
159	Петко Вълковъ			50					
160	Юрданъ Ив. Жолѣвковъ			50					
161	Георги Ст. Минковъ			16					
162	Ив. Стойк. Георгиевъ			65					
163	Димо Атанасовъ			75					
164	Атанасъ Жолѣвковъ			60					
165	Иванъ Вълковъ			18					
166	Петръ Георг. Гърдевъ			18					
167	Иванъ Димитровъ			47					
168	Петръ Ст. Жилковъ			18					
169	Милчо Дончевъ			15					
170	Колѣ Дончевъ			48					
171	Димитръ Ст. Шеновъ			50					
172	Ив. Ст. Шеновъ			20					
173	Ташко Ив. Шеновъ			22					
174	Димитръ Стояновъ			55					
175	Костадинъ Петковъ			44					
176	Стоянъ Михайловъ			23					
177	Ибраимъ Салиевъ			20					
178	Милчо Димитровъ			65					
179	Петръ Василевъ	Алифакъ	Коджелевска	60	жененъ	8	Земледѣлецъ		Въ Румѣния Стефанови
180	Драгано Енчевъ	„	„	57	„	6	„		„
181	Георги Н. Георгиевъ	„	„	45	„	6	„		„
182	Юмеръ Ферадъ	„	„	50	„	6	„		„
183	Бурумбай Али	„	„	70	„	6	„		„
184	Ханрихъ Юханъ Ханъ	Тари Верде	„	20	не	—	„	25/IX 916 г.	Пулнемо
185	Готлибъ Миле	„	„	58	жененъ	7	Хирургъ	„	„

(Слѣдва)